

Aiesopimus joukkoliikenteen kehittämisestä ja rahoituksesta vuosille 2021–2023

SEUJOUKJ 07.04.2022 § 15
317/08.00.00.05/2020

Aiesopimuksen tarkoituksena on edistää Joensuun kaupungin ja valtion joukkoliikenteen kehittämistoimien toteutumista, jotka kytkeytyvät kaupungin liikennejärjestelmäsunnitteluun. Sopimuksen tarkoituksena on myös sopia julkisen henkilöliikenteen valtionrahoituksesta. Aiesopimuksen sopijapuolina ovat Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Joensuun kaupunki toimivaltaisena joukkoliikenneviranomaisena Joensuun, Kontiolahden ja Liperin seudulla ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Valtioneuvoston asetuksen (509/2018) mukaan Traficom voi myöntää valtionavustusta keskisuurten kaupunkiseutujen liikenteen palvelujen tukemiseen. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että asianomainen kaupunki, Traficom ja Pohjois-Savon ELY-keskus ovat tehneet aiesopimuksen liikenteen palvelujen kehittämisestä tai että kaupunki on tehnyt maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevan sopimuksen. Valtionavustusta voidaan myöntää enintään 50 prosenttia palvelusopimusasetuksen mukaisen liikenteen ostoista, julkisen palvelun velvoitteesta maksettavasta korvauksesta sekä liikenteen palvelujen kehittämisestä aiheutuneista hyväksyttävistä kustannuksista.

Joukkoliikenteen aiesopimus vuosille 2021-2023 sisältää keskeisiä kehittämistoimia joukkoliikenteen kulkutapaosuuden ja matkustajamäärien palauttamiseksi koronaa edeltävälle tasolle sekä takaisin kasvusuuntaisiksi. Aiesopimuksessa sovitaan lähivuosien joukkoliikenteen palvelutasoa parantavat kehittämis-toimenpiteet sekä julkisen henkilöliikenteen valtionrahoituksen periaatteet. Aiesopimuksella sovitetaan yhteen valtion ja kaupunkiseudun joukkoliikenteen kehittämistä, edistetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä sekä rahoituksen pitkäjänteistä suunnittelua. Aiesopimukset tai maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevat (MAL-sopimukset) sopimukset solmitaan kymmenen keskisuurten kaupunkiseutujen toimivaltaisten viranomaisen kanssa. MAL-sopimuskaupunkeja ovat Kuopio, Jyväskylä ja Lahti.

Edellinen aiesopimus oli voimassa vuosina 2019-2020. Koronavirustilanteen vuoksi julkisen henkilöliikenteen valtionavustus maksettiin kaupunkiseuduille ilman hakemuskierrosta ja aiesopimuksen päivittämistä vuonna 2021. Lisäksi vuosina 2020 ja 2021 maksettiin erillisiä koronatukia koronan aiheuttamiin lipputulomenetyksiin.

Joukkoliikenteen toimintaedellytyksiin sopimuskaudella vaikuttavat vahvasti kansallisen koronavirustilanteen kehittyminen sekä Ukrainan sota. Koronaviruksella ja sen aiheuttamilla rajoituksilla on ollut voimakas vaikutus joukkoliikenteen matkustajamääriin ja siten myös alan kehitys- ja toimintaedellytyksiin. Ukrainan sota on puolestaan aiheuttanut maailmanlaajuisen energian ja polttoaineiden hinnannousun, mikä tulee näkymään oleellisesti maksettujen liikennöintikorvausten kasvuna. Sopijapuolten yhteistyöllä pyritään takaamaan joukkoliikenteelle toimintaedellytykset myös koronaviruksen ja Ukrainan sodan aiheuttamassa tilanteessa ja siitä toipumisessa.

Aiesopimusmenettelyssä tarkennetaan yhteisesti asetettuja lyhyemmän aikavälin tavoitteita ja luodaan pidemmän aikavälin kehittämisspolku, johon niin valtion kuin kaupungin rahoitusta on tarkoitus kohdentaa. Valtion joukkoliikenteen perusrahoituksen jakokriteerinä tullaan käyttämään pääsääntöisesti Selvitys joukkoliikenteen valtion rahoituksesta -raportin (Liikennevirasto 43/2015) mukaisia kriteereitä.

Joukkoliikenteen valtionavustusta (perusrahoitus) on myönnetty Joensuun kaupungille seuraavasti (€ alv 0):

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
------	------	------	------	------	------	------	------	------

515 000	515 000	505 000	515 000	545 000	575 000	640 000	660 000	650 000
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Vuosille 2022 ja 2023 aiesopimuksessa esitetään perusrahoitukseksi 740 000 €/vuosi. Tällöin valtionavustuksen osuus nettokustannuksista säilyisi 13 %:ssa. Esitetyt eurosummat kuvaavat sitä suuntaa, johon valtion ja kaupungin rahoitus sopimuskaudella kehittyy. Ne eivät kuitenkaan sido sopijapuolia, vaan rahoituksesta päätetään talousarviomenettelyn mukaisesti aina vuodeksi kerrallaan.

Valmistelija: joukkoliikennelogistikko Marja-Leena Inkinen-Remes

Logistiikkapäällikön päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

esittää kaupunkirakennelautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle sekä Kontiolahden ja Liperin kunnille joukkoliikenteen aiesopimuksen hyväksymistä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.